

Ése de două ori în septemana: **Joi-a** și **Dominec'a**; éra candu va pretinde importantia materielora, va ési de trei séu de patru ori în septemana.

Pretiuu de prenumeratiune,
pentru Austria:
pe anu întregu . . . . . 8 fl. v. a.
„ diumetate de anu . . . . . 4 fl. v. a.
„ patrariu . . . . . 2 fl. v. a.
pentru Romania și străinătate:
„ anu întregu . . . . . 12 fl. v. a.
„ diumetate de anu . . . . . 6 fl. v. a.

ALBINA.

Prenumeratiuni se facu la toti dd. core-spundinti ai nostri, si de a dreptulu la Redactiune **Stationsgasse Nr. 1**, unde sunt a se adresá si corespundintiele, ce privescu Redactiunea, administratiunea séu speditur'a; câte vor fi nefrancate, nuse vor primi, éra cele anonime nu se vor publica

Pentru **anuncio** si alte comunicatiuni de interesu privat — se raspunde câte 7 cr. pe linia; repetirile se facu cu pretiu sca-dut. Pretiuu timbrului câte 30 cr. pen-tru una data se anticipa.

Budapesta, in 2 iuniu 1875.

Prin manifestu domnescu cu datulu de 25 maiu, publicatu în buletinulu oficial de ieri alu guvernului angurescu, Diet'a Ungariei se convóca pre diu'a de 28 aug. a. c. in Budapesta, conformu legii.

Dlu min. de interne, comunicandu acestu actu prénaltu municipalitatiloru, pune *terminulu alegeriloru*, pentru partile unde listele electorali definitive vor poté fi pana atunci inchiaiate, pe dilele de la 1. pan' la 10 iuliu cal. nou. Totu o data dá instructiuni necesari pentru întetirea lucràrilor pregatitorie, ca se corespunda acelea legii, si ca se se póta essecutá alegerile si in partile remase inderetu cu pregatirile.

Éta pasagiulu acestei ordenatiuni ministeriali, (cu datulu din 31 maiu), prin carele dlu ministru crede a-si face si — afurisit'a detorintia morale facia de despotii cei mici, dar — cu atátu mai rei, de prin municipia:

„La acésta ocaasiune nu potu trece cu vederea de a mi esprime si asteptarea, ca — de óra-ce dupa lege, conducerea alegeriloru este pusa in manele comiteteloru centrali, acestea, petrunse de importantia acestei in-cederi si de responsabilitatea impreunata cu ea, cu zelu patriotescu si-vor îndreptá tóta staruint'a spre aceea, ca alegerile se se implinesca in modulu si ordinea prescriisa de lege, dupa cum se cuvina a se essecutá celu mai frumosu dreptu cetatienescu.“

Asiá au vorbitu si pana acuma toti ministrii la asemeni ocaasiuni; cum in-sa au priceputu si respectatu tiranii cei mici de diosu atari cuvinte frumose, — publiculu nostru scia pré bine.

Si — ce óre se fie caus'a, ca potericii ministri vorbescu un'a, dupa omenia si dupa lege, ér uneltele lor de diosu lucra — *alt'a*, fora omenia si fora lege? —

Bagséma ca — domni de diosu sciu, cumca — domniloru de susu, toc-mai *asiá li place*, asiá li vine la socotéla; ér vorbele frumose li sunt calculate — numai pentru *lumea straina*, pentru d'a o face pre aceea se créda, ca si sunt patrioti buni si ómeni — tare de omenia.

Vom vedé acuma, ca — *óre cuvintele marelu si infricosiatulu Tisza — avévoru altu întielesu, alta valóre morale?*!

Sé ne punemu cu toti, din tóte potericile nóstre — pe dreptulu ce ni-lu dá legea, si astfelu se punemu inca o data la cea mai seriósa proba — sinceritatea legii si onorabilitatea essecutoriloru ei! —

Ferbe tiér'a — dela o maigne pan' la *alt'a* — de agitatiunile electorali. Ministrii — fosti si actuali, si totu felulu de candidati si agenti, dar mai vertosu fostii deputati — cutriera cercurile, tienendu adunári si agitandu, specialminte cei din urma — prin *dàrile de séma*, despre activitatea lor de pana acuma la Dieta!

Nu mai din partea nationalitatiloru nu se semte inca nici o miscare, si — déca totusi ici-coliá prin cercurile lor se misca ceva, apoi — sunt *strainii* si *renegatii*, adeca: cei-ce arunca sorti asupra vestmentulu nationalitatii nóstre.

Poporule! Tu óre esti orbu, séu — càrturarii tei sunt ticatosti? Cáci nu-mai asiá cu unu poporu se póte întem-plá, cea-ce se întempla cu tine!

Dar despre acést'a in nrulu viitoriu mai specialu. —

Cu resolutiunea imperatésca, de datulu *Fiume 14* maiu a. c. publicata de ase-menea in buletinulu oficial de ieri, s'a intaritu *statutulu org.* alu congresului

serbescu din Carlovietiu, urmandu-se modalitatea practicata la intarirea statutului org. alu bisericei romane ortodosse, adeca — facendu-se unilateralminte mai multe modificatiuni in propunerea congresului, anume in privinti'a *dreptulu de suprema inspectiune*, resp. despre essercitiulu dreptulu de aprobare si intarire maies-tateca, si inca unele altele.

Prin acestu statutu Congresulu serbescu ésa din starea sa abnorme, in carea se aflá pe temeulu regulamenteloru din seclulu trecut.

Mai specialu ne vom ocupá si de acestu momentosu obiectu in nrulu pro-simu. —

In faci'a alegeriloru pentru Dieta!

Clubulu deputatiloru nationali de la Diet'a trecuta, precum publicaramu in nrulu penultimu (31) alu acestei foi, in *unanimitate* s'a pronunciatu — *petru participarea din tóte potericile, cu tóte medilocele legali, la alegerile de deputati*, totu d'o data recomandandu alege-toriloru nationali, ca se candidedie si *aléga numai barbati de program'a nationale*.

Ací deci este data parol'a luptei constitutiunali si parlamentari, a celei mai *resolute* si *active*. Este solenelminte pronunciatu *politic'a de activitate*.

Si totusi multi dintre domni de la potere si de la diaristec'a lor ni insin-ara, ca noi am fi pentru *passivitate*, — nu tocmai *facia de alegeri*, dar — *facia de Diet'a magiara*; astfelu, ca am dori a alege cátu mai multi si mai curati nationa-listi, dar apoi cei ales a *nu intrá in Diet'a magiara*, ci a produce spectaculu unei demonstratiuni politice — inca mai dras-tecu de cátu a fratiloru din Ardealu.

Atátu acestu contrastu ce se mani-festá despre tienut'a nóstra, cátu si enunciatu clubulu nationale in sine luata, pretindu aplicári mai lamuritórie, pentru ca si publiculu nostru, resp. alege-toriloru nationali — in diosu, dar si dom-nii de la potere — in susu, se fie pe de-plinu luminati si orientati; sé nu incapa între noi, precátu timpu ne aflámu in lupta publica pe temeulu legii, nici cea mai mica dubietate; specialminte nóue sé nu ni se póta imputá dupa dreptu — nici cátu de pucina rea-voit'ia, intriga, ne-onorabilitate. —

Parol'a nóstra a fost si este: *a in-cercá si respective a desiértá tóte mediló-cele legali, pentru d'a salvá onórea si fratietatea între poporale patriei, intru interesulu morale si materiale alu acestoru popóra, spre asecurarea viitorulu, spre fericirea patriei comune*.

La tóte peceatele politice domni-loru magiari de pana acuma si la conse-cintiele aceloru peceate, la — *ruinurea bu-nastàrii materiale si morale* — noi cei de partit'a nationale opositionale — *n'avemu si nu voimu sé avemu parte*; pentru ace-lea noi nu suntemu si nu vremu sé fimu respundiatori. Acele peceate si cu ur-màrile lor naturali — fie si remana pre capulu domniloru magiari, ce s'au peron-dat la potere, si a unelteloru lor órbe, ordinarie, a *renegatiloru* si vagabundi-loru celoru fora virtute in peptu si fora Ddiu in anima.

Detorint'a nóstra ca ómeni sinceri si de omenia, ca realminte credintiosi patriei si Tronului — a fost si este, prin descoperirea adevèrulu si dreptatei, a împedecá — unde numai se póte pre-cátu numai se póte corumperea spirite-loru, mistificarea ideieloru umanitarie si

a adevèrateloru concepte de cultura si de progresu, falsificarea nalteloru sco-puri ale statului, — abusarea de legelatiune si de legi; — de aci in colia, facia de poterea bruta, de volnicia guvernui-lui si a organeloru sale — a ni spalá manele si a ne mangaiá cu consciinti'a implinitei nóstre detorintie onorabili.

Stepanirea de pana a cum, adeca de 8 ani — a domniloru magiari, noi din alu nostru punctu de vedere si dupa rezultatele fapteece ale ei — o tienemu de o demoralizare, impilare si ruinare sistemateca a patriei; noi ni-am pusu tóte silintiele cele mai onorabili, pentru d'a împedecá si îndreptá acésta directiune pecatósá, órba; dar — prin opintirile nóstre, potericile nóstre slabe, nu numai cá n'am îndreptatu, ma am provocatu si inversiunatu inca mai tare poterea nemo-rale bruta, de si-a acceleratu pasulu in directiunea de pana a cí.

Acésta trista experiintia — firese ca la tóta ocaasiunea a trebuitu sé ne puna pe cugéte, si asiá si la discussiunea asupra tienutei nóstre — mai antaiu facia de noulu guvernui magiaru *Tisza-Wenkheim*, ér apoi facia de Diet'a viitoria si de alegerile pentru ea.

De aci fie-cine va pricepe — fatalitateca situatiunei, greutateca întrebării.

Da, deputatii nationali in *unanimitate* au luat si la una si la alta ocaasiune — decisiunile lor; dar acést'a nici de cátu nu este a se întielege, ca densii toti in asemenea mesura au fost convinsi, cumca *asiá va fi bine*. Astadi am ajunsu in stadiulu, de potemu sé spunemu purulu adevèru, fora ca sé ne mai tememu, ca adevèrulu puru — ni va prejudecá efeitulu ce am atientitu prin combinatiunea, prin tactic'a de atunci.

Au fost domni deputati, ba — cei mai multi au fost, cari din capulu loculu au sciutu, ca — tóte presupune-rile nóstre bune — facia de domni noului Regimu, si a nume facia de dlu min. *Tisza*, presupuneri dupa frase domnesce, vor fi reu insielate, si ca prin urmare politic'a de *observare* si *asteptare bine-voitória, amica*, nu va fi apretiuuta dupa meritu, nu va avé efeitulu doritu; da, dar totu aceia, mai toti au recunoscutu ca in faci'a torintelui de buna sperantia si bucuria, ce s'a pornitu in tóta tiér'a, opositionu nóstra apriga — ar aparé nu numai *malitósá*, ci ea s'ar poté luá de pretestu plausibile pentru o tractare si mai inamica a causeloru nóstre nationali, — precum s'a si doveditu acést'a in diu'a de 13 aprilu la neprecugetatulu pasu alu d-lui *Mileticiu*, candu acésta rapindu cu sine si pre dlu *Polit*, in contra intentiunei acestuia, dederu ocaasiune dlui min. *Tisza*, d'a secercá celu mai generalu triumfu in ochii tuturoru partiteloru magiare, si astfelu a se intari in pusetiunea sa, pe *cont'a nationalitatiloru*.

Acestea o data bine constatate si recunoscutu, rezultatulu logicu si morale érá, ca — in momentu si pentru momentu — numai manifestarea de buna dispusetiune si bunacredintia facia de promissiumile, sinceritatea si onorabilitatea noului guvernui — *póte sé fie politicamente indicata, oportuna, utile*, — numai acést'a facendu posibilu o constatare si escomptare cu eficacia a genuinulu adevèru practiculu, ce avea sé esa la lumina — de buna séma — *contrariu nóue*, dar — neprovocatu de noi, nemotivabile si nescusabile prin tienut'a nóstra!

Déca acésta combinatiune, acésta tactic'a politica n'a reesitu pe deplinu

dupa planulu nostru, caus'a a fost — patim'a órba, cu carea ea s'a atacatu din unele partii fora pricepere, fora întielep-tiune politica, in urm'a caroru atacuri planulu a trebuitu a se descoperi mai nainte de timpu. Totusi in principale — scopulu s'a ajunsu.

Unanimitatea membriloru clubulu nationale la acea ocaasiune a fost deci productulu sentiului de responsabilitate facia cu consecintiele; au recunoscutu adeca deputatii presentu cu totii, ca — între imprejurările custatórie, mai secur si cu mai bunu folosu pentru caus'a nóstra se potu escomptá — ori cari sé fie — urmàrile dupa aceea tienuta. Éra cumca acésta logica si politica n'a fost gresita, servesece de dovéda positiva esperiintia, ca ori-câti dintre cei absentu la acea ocaasiune mai tardiu s'au infacisiatu in clubu si au primitu aplicatiunile necesari, toti s'au dechiaratu multiu-miti si linisciti. —

In tocmai asiá suntemu si cu enun-ciatu clubulu din siedinti'a sa de joi in 8/20 maiu. Si la acésta ocaasiune au fost mai multi, cari au prevediutu si aretatu din destulu, ca — *activitatea nóstra la alegeri si chiar in Dieta*, între imprejurările create de domni magiari, de-candu se afla ei la potere, nu póte sé aibe vr'unu resultatu bunu pentru caus'a nóstra, pentru interesele cele mari si sacre ale umanitatii, ale popóraloru patriei, pentru *patria chiar*, si deci au adusu in combinatiune *passivitatea*, si acést'a — in diferite moduri séu forme, conformu eventualitatiloru posibilu.

Cine doresce a avé o ideia despre o atare combinatiune, binevoiesca a ceti mai la vale *„Darea de séma“* a d-lui Dr. *Mih. Politu*, cátra alege-torii sei, si se va convinge, ca — cu multu mai nainte de proclamarea *passivitatei* in Sibíiu, si de telegramele schimbate in acésta privin-tia între presiedintele clubulu nationale din Budapesta si între dlu *Ilie Macellariu* din Sibíiu, dupa cari — *dámu cu socotél'a*, ca domni de la *„Reform“* etc. si voru fi formatu insinuatiunile contra lui Babesiu pentru pretensiv'a *passivitate*, dejá acésta ideia a essistu si chiar s'a manifestatu in publicu, si chiar in clubulu deputatiloru nationali, in-sa nu s'a aflatu oportuna, si anume nu s'a primitu de cinosura — nici facia de alegeri, nici facia de Diet'a viitoria; de unde deci noi am fost deplinu îndreptati, a inserá in foi'a nostra — in acésta privin-tia — *solen'a desminture*, pre care o inseraramu la loculu seu, in nrulu 31.

Ei, dar nici *activitatea* enunciatu de deputatii nationalitatiloru la Diet'a Ungariei — in *unanimitate*, nu este a se luá de *absoluta*, între ori-ce *impreju-rári*. —

Deputatii nationali — atát'a au re-conoscutu cu totii, ca — la noi, in pár-tilu ungurene-banatece ale patriei, pe basea legii, *lupt'a constitutiunale activa* — *ar fi posibilu si s'ar poté continuá cu efeitulu, déca cei de la potere ar respectá legea; va sé dica, déca am avé d'a face cu ómeni de omenia; si in acestu casu pas-sivitatea n'ar avé nici motivu, nici întielesu*. N'au potutu in-sa perde din vedere nici aceea, ca — decandu cu stepanirea magiara din grat'a neamtulu, pré rarú si in pré mica mesura au vediutu la organele publice *onorabilitate, respectu de lege*, anume cu ocaasiune alegeriloru; ci din contra — din periodu in periodu fu-seramu cu totii mrtori — celoru mai crancene *abusuri, corruptiuni, volnicii, te-*

rorisării, cu cele mai invederate calcări da lege, — facendu pre luminatorii si conductorii poporului — „patrioti rei,“ „contrari ai statului si ai Tronului,“ si persecutandu-i ca pre nisce fere selbetece, ér pe de a supra — creindu legi totu mai rele, totu numai sub pretextu de a isbi pre natiunalisti si pre natiionalitati.

Acésta trista si deprimetória esperiintia — firesce cá nime n'o póte considerá de *lupta si desvoltare constitutiionale* onorabile, si nime cu semtiu de umanitate in peptu — nu póte dorí a o gustá la fie-care ocaasiune, totu in gradu mai cumplitu! Si asiá — este lucru pré firescu, cá — privindu la vorbele si faptele de trei lune ale noului ministeriu magiaru, si judecandu dupa acelea, specialminte dupa espeptoratiunile d-lui Tisza, carele — desi pana mai ieri si elu se vuerá in gur'a mare, astadi devenitu la cáarma nici nu vre sè concéda cá s'ar intemplá in tíera astfeliu de calcári de lege si abusuri scandalóse. — totu natu vrendu-nevrendu trebuiá sè so astepte asta data la abusuri, volnicii si terorizári — cu calcári de lege — inca mai cumplete si mai scandalóse, si de acestea inca mai multu sè se ingrozéscá; si in prevederea acestora sè reconósca — *passivitatea de uniculu modu, unic'a politica, prin care s'ar mai poté salvá interesele cele mari, d'imprenna cu onórea si cu viitoriulu patriei!*

Dar — d'alta parte li stá naintea ochiloru legea electorala cea nóua, cu multe dispusetiuni ale sale bune, chiare si precise, cari — trebuiau ne-aperatu puse o data la proba. Si — acést'a a decisu.

Deputatii natiionali au crediutu, cá — avendu noi legea in mana si ingringindu-ne noi de a o face sciuta poporului nostru, trebue sè cercámu o data a ne tiené de ea cu tóte poteriile si — prin portarea nóstra strinsu legale si onorabile — a constringe pre domni de la potere, resp. pre organelo loru — *séu de a se tiené si ei strinsu de lege, séu d'a o calcá in picióra*, dupa esemplulu de pana acuma, si d'a face abusuri, inselatiuni, volnicii, terorizatiuni — dóra inca mai pe facia si mai cumplete de cátu pana acuma. In casulu primu, am intruduce o data o lupta onorabile, ceea-ce ar fi unu cáscigu fórte mare; in casulu alu doilea — am constatá solenelu, prin fapte invederate, cumca domni magiari de la potere, *precum prin legea miserabile*, din adinsu astfeliu creiata, au scosu pre cele 1.800.000 de Romani Transsilvaneni din barierele constitutiunei, despoindu-i de drepturi politice, intocmai astfeliu din cóci, prin desconsiderarea si calcaréa din adinsu a legii, au despoiatu de constitutiune si de drepturi politice si pre cesté lalte 1.500.000 de Romani, banatieni si ungheni, si asiá — ei prin lege si in fapta au condamnatu la scia-vagiu politicu — la capetulu secului alu XIX-lea, pre celu mai vechiu poporu alu tierii! Si acést'a sub totu titlulu min-tionosu de — *dreptu, libertate, constitutiune, civilisatiune!!*

In fine, in cátu pentru calitatea candidatiloru de deputati, apoi altfeliu de ómeni, decátu adevérati romani, cu sentimente adevératu morali, leiali si patriotice — dupa program'a nóstra natiionale, statorita cu poporulu impreuna, — consciint'a, mintea si onórea — nu permiteau deputatiloru clubulu natiionale de la Dieta — a recomendá poporulu. Dar despre acést'a vom mai vorbi si alta data. Destulu cá, deputatii natiionali potu dice cu fruntea redicatu:

„Am lucratu dupa consciint'a, minte si onóre; asiá sè ni ajute Dumnezeu!“

Budapesta, in 2 iunie n. 1875.

Desi la noi acasa par' cá se prepara evenimentele cele interesante, totusi trebue sè privimu sè in strainetate, pentru cá sè nu ni perdemu orientarea in lume.

In *Francia* destéptá grele ingrigiri invingerea ce au reportatu Republicanii cu ocaasiunea alegerii nónci comisiunii de 39 pentru legile constitutiionale. Erá p'aci sè esa totu

30 totu Republicanii si resp. aliati din centrulu dreptu, déca la alu doilea scrutiniu, intieleptulu *Gambetta* dimpreuna cu alti patru amici ai sei nu se retrageau in favorea monarchistiloru. Astfeliu au esau alesi 25 de Republicanii si numai 5 monarchisti.

Prin sucesulu acestei alegeri monarchistii se astépta, ér — Republicanii moderati se temu, cá comisiunea va face dificultati ministeriului, cá — va urmá crise in guvernii, si in fine, cá adunarea natiionale nu si va incheia curendu cursulu vietii, nu va face locu unci Camere mai bune si mai secure. —

In caus'a cea mare, ce acá câte-va septemani amenintá pacea lumii print' unu nou, infricosiatu rebelu intre *Prusso-Germania* si *Francia*, mereu se face lumina. Alalta-ieri in Casa lordiloru Angliei *Russell* cerú punerea pe mésa a corospundintiei in acést'a privintia intre Anglia si celelalte poteri europene. Ministrulu *Derby* raspunde cá — ast'a nu este cu potintia inca acuma, dar dede desluciri fórte interesante. Persóne cu cea mai mare autoritate intr'adeveru s'ap semtiu nelincite prin creșcerea straordinaria a armatei franceze si acestei temeri s'a datu expresiune. *Anglia* s'a aflatu îndetorita a pasi la medilocu si a contribui spre delaturarea neintelegerii si temerii. *Russia* a fost de acord cu Anglia si Imperatulu *Alexandru* dede expresiune acestui acord cu ocaasiunea vedintei sale in Berlinu.

(Si acuma urmédia descoperirea principale. Min. de esterne alu Angliei, lordulu *Derby* — a adausu:)

„Polit'a de neinterventione, (ne-amestecare in afacerilo altoru tieré,) nu est' identica cu — nepasarea sèu neinteresarea pentru sustinerea pacii in Europa! . . . .“

Ce so vede, ce trebue sè se pricepa din acést'a splicare séu dechiaratiune a ministrulu *Marc*-Britanie? —

De buna séma aceea, cá — potericii din Berlinu, filosofii, moralistii cei mari, s'au trudit a scéto din *Anglia* si *Russia* dechiaratiuni de — *neinteresare* si *ne-amestecare* in afacerea *Germaniei* si *Franciei*, pentru cá astfeliu ér s'o póta atacá si cotrupi si *jâfui* fora vesto si — fora cauza; dar cá — nu li-a sucesu!

Acuma din Berlinu se bucina in lume, cá — Domne feresce! nici prin capu nu li-a trecut asiá ceva! — Ei bine: Cine minte?? —

In *Spania* in diu'a de 26 maiu o pati flot'a regalé, cea atatu de comota si chiar netrebnicá, o-roa numai dupa nume a figuratu ponu acuma si ea in lupta. Admiratulu comandantulu *Barcaiz-gui* si-facuse de petrecre, a se plimbá cu câte un' séu dou vase armate pe langa malurile ocupate de Carlisti si a-i salutá pre acestia cu câte 10—20 de granate; pe langa acést'a a nepaciit pre betii pescari ce comunicá cu Carlistii.

Asiá plimbare de petrecre intreprise cu dóue vapóra de rebelu si in diu'a mai susu citata; abia insa se apropiá de puntulu *Motrico*, candu de o data fi intempinat cu unu focu cumplitu din siesse tunuri de cele mai poterice, si pona sè ajunga a se aperá, 17 granate se implantara in pantecele naci admiratice, cari fecera cea mai mare devastatiune si pre insusi admiratulu n'a a-urpse in dóue, ér pre calalta nacia o farinara mai de toté; Abia betele vase de rebelu potura seapá sè nu se confundé de totu. Tóta lumea la acést'a scire se exprime, cá — flot'a regalé n'a meritatu scéto mai buna.

Lectianca de altmintro se vede cá n'a fost fora folosu; cáci déjá sub datulu de 30 maiu telegrafulu incepú a vesti invingeri din partea *Alfonso*iloru; asiá se anuciá din *Barcelona*, cumca ostirea Regelui la *Balaguer* au batutu infricosiatu pre Carlisti, ucidéandu-li mare numeru de ómeni si chiar mai multi comandanti. —

In *Viena* si aici in *Budapesta*, cei de la potero stau sè plésnesca de necasu, pentru tienutu guvernulu Romaniei in caus'a tractatulu coercialu, despre care multe luni de dile s'au continuatu desbaterile si statoririle amicali. Precandu adéca stepanii nostri nemti si magiari credeau, cá are sè u me ratificarea tractatulu comercialu, combinatu cu Romania, de o data se pomenira, cá Romania publica o nóua tarifa vamale, prin ale carci dispusetiuni comerciale si industri'a austro-magiara ar fi sè suferá cele mai mari daune si asiá dicédu sè se c-hida din acea tíera vecina; d'alta parte ratificarea conventiunei comerciale totu meru amenantu-se. Se dá cu socotéla, cá — la spatele d-lui Bocréscu este *Bismark*, si dlu *Andrássy* se dice cá, p'tru d'a aduce lumina chiara in lueru, ar fi iuatu de scurtu pre dlu *Costaforu*, agintele diplomatice alu Romaniei in *Viena*, si cá acestuia nu i-ar fi remasu decátu a plecá pe data la Bucuresci, pentru d'a cauta acolo lumina chiara, ce o doresce diplomatulu magiaru. Numai s'o gaséseca, si — déca va gasi-o, numai sè nu se sparia, sè nu-i schintéseca ochii magiari de aceea lumina! —

De altmintro in *Bucuresci* alalati-ieri, luni, se desbise sesiunea straordinaria a Ca-

merelor — cu unu cuventu de Tronu, rostitu de insusi Domnitoriulu Carolu, prin carele laudandu stabilitatea in intru si bun'a armonia cu strainetatea, anume cu poteriile grantii, apostrofésia politic'a de *ecilibriu* (???) si ca obiecte principale a sesiunei numesce — *alegera de metropolituprimate*, *concesiunea linielor ferate Ploesci-Predélu* si *Adjudu-Ocna*, in fine unele cestiiu finantiale de urgentia. —

Dare de séma.

Dlu Dr. *Mih. Polit-Desanciei*, reprezentantele dietale alu cercului alegetoriu de *Panciova*, resp. alu intregulu teritoriu ce compunea regimentulu de grenitia asiá-numitu *germano-banaticu*, din caracteristic'a consideratiune, cá famosulu constitutiunalismu unghurescu, precum se exprinde si aplica elu in vietia de domni magiari de la potere, nu numai dupa espirarea mandatulu de deputatu — pré usioru pote sè impedece pre unu deputatu natiionale a vorbi cu franchetia si a spune alegetoriloru sei adevorulu, cá — precum de repeté ori se dovedí tocmai in fost'a granitia, același constitutiunalismu este in stare, chiar cu desconsiderarea insultatória a imunitatii membriloru legelatiunei — a pune pumnulu in gura unu deputatu natiionale opositionale, — din acést'a caracteristica consideratiune s'a grabitu cu vr'o dóue septemani mai nainte de disolverea Dietei, a-si publica cuvint'a dare de séma despre activitatea sa in Diet'a trecuta, in fruntea nrului 51 din 14 maiu n. alu *Zastavei* din Neoplanta, care actu merita in de plina mesura, cá se luámu si noi consciintia de elu, nu numai pentru cá — celu cercu electoralu, de aproape 100,000 de suflete, o buna (cam a cincea) parto constá din Romani si intre alegetori numera vr'o 1600 de Romani, cá si mai vertosu pentru cá intr'insulu descrie cátu de bine lupt'a si marile necesari ale deputatiloru natiionali noma-giari in Diet'a Ungariei si situatiunea popóraloru nemagiari sub stepanirea de astadi a domniloru magiari.

Mandatulu d-lui *Politu* a tienutu numai cam 14 luni; cáci alegerea nu numai cá s'a totu amenatu prin cei de la potere, ma a trebuitu a se face de dóue ori. Aceste alegeri voru romané istorice si monumentali — pentru nescus'a si nelagal'a truda, ce si-au diatu domni de la potere spre a le fortia intru interesulu magiaru, si pentru sublim'a tienuta de solidaritate si fratiétate intre poporulu romanu si celu serbescu facia de acele opintiri p'catóse. De la acést'a alegere datédia oprirea flámureloru si isemnelor natiionali nemagiare in tíera; de aci stralucitulu esemplu, cá — poporulu romanu si serbu si-porta in anima flámur'a si isemnele natiionali.

Dlu *Politu* multiamesce poporulu serbu si romanu, pentru cá prin increderea pusa in person'a sa, a datu lumii acelu spectacu, acéca minunata proba de virtute si caracteru natiionale. Apoi insira cum densulu venindu la Dieta, mai antaiu de tóte s'a pus in buna c'ontielegere cu deputatii natiionali si specialminte cu cologii sei din fost'a granitia si cum prin proiectulu de *resolutiune*, ce substernú si recomandá Dietei la 11 maiu 1874 in numele seu si alu colegiloru sei, dória a vindecá durerile si a implini dorintiele fostulu poporu granitariu; cum Diet'a ascultat cu luare aminte propunerea, dar — n'a luat'o in desbateré; cum acést'a propunere, dupa unu anu de dile, in alta forma, conformu timpului si imprejurárilor, ér in c'ontielegere s'a renoitu prin deputatulu *Babesi*, dar — ér fora nici unu sucesu; — cum dlu Dr. *Politu*, la tóta ocaasiunea binevenita s'a sculat si a aperatu interesele democratiei, adéca ale poporulu peste totu, ér ale fostiloru granitieri desclinitu; cum la desbateréa asupra bugetulu pentru 1875 a combatutu urcarea dárilor si cheltuecele cele mari ale tierii si sistem'a politica, intrudusa prin pactulu dualistica de la 1867; — cum densulu la dóue asemenea ocaasiuni, anume candu la 2 iuliu 1874 a combatutu p'catósele prime pia ale nouei legi electorali, provocandu-se la cuvintele lui *Cesare* contra Batusu, dupa *Schakespeare*: „*La Philippi ér ne vom íntelú!*“ — si candu la 13 aprile 1875 cu ocaasiunea desbaterii asupra imprumutulu de 300,000 fl. pentru teatrulu magiaru natiionale, cu totulu din *intemplare luandu cuvintulu*, a spusu domniloru magiari, cá Ungaria dupa statistica — nu este *statu natiionale magiaru*, precum vreu a-lu alu face ei cu sil'a, cá este

statu alu natiionalitatiloru. — prin atingerea acestoru adevéuri nenegabili si neresturnabili, in urm'a unoru reflexiuni inversiunáte si amenintatorie chiar din partea d-lui *Col. Tisza*, intréga furi'a magiara a proruptu si s'a descareatu in capulu seu, — unu inc'dinte, o esperiintia — la care in veci nu s'ar fi asteptatu intr'o adunare culta, in legelatiunea Ungariei; cum asiá dara aceste esperiintie in totu casulu trebue sè latine séu chiar sè derime tóta buna-credint'a si sperant'a in anim'a barbatiloru de minte si anima ai poporaloru patriotice!

„Acéstei aparitiuni nenaturali intr' unu parlamentu, a trebuitu sè-i dau o insemnetate si importantia straordinaria, si — pe langa o astfeliu de dispositiune a Dietei, pe langa o astfeliu de interitare a spiritiloru, n'am potutu privi de oportunu, a mai redicá cuvintulu intru interesulu fostei granitie!“

„Activitátea mea este naintea ochiloru onoratoriloru mei alegetori; nu potu sci, déca ii va indestulá; atáta sciú, cá am facutu ceea-ce mi-am tienutu de detorintia; consciint'a mi este curata. Déca s'a asteptatu mai multu, apoi rogu pre fie-care alegetoriu sè recugete, cá noi deputatii natiionalitatiloru la Diet'a Ungariei, toti ne aflámu intr'o pusetiune nu numai grea, dar chiar esceptionale. Suntemu aci casi intr'o tabera inamica!“

„Nu numai cá se instraina si feresce de noi fie-care partita, cá tóte ne privescu ca pe nisce adevérati contrari ai patriei! Acést'a nu e mai multu pusetiunea unei partite opositionale intr' unu parlamentu, pre care partita o asculta si contrarii, — cá e pusetiunea unei lupte eterne, unde fie-care cuventu rostitu, chiar din intentiune buna, intempina dispositiune inamica. Apoi in astfeliu de situatiune nu numai cá e greu a strabate cu vr'o propunere, cá este greu peste totu a deschide gur'a! Cáci partit'a natiionalitatiloru este intr'o stare, in cátu majoritatea enorme a Dietei la momentu o cutropesce!“

„Dar ast'a este consecint'a naturala a contrástulu ce esiste intre Diet'a tierii si insasi tier'a. Dupa representatiunea maiestrá a Ungariei, acést'a tíera intr'adeveru apare ca unu statu magiaru, pre candu in fapta tier'a nu e asiá de omogena. Dar desvoltarea istorica a parlamentarismulu in Ungaria a datu poterea de statu in man'a semtentie celei mai tari, care acuma cu ori-ce modilocu cauta a pastrá acést'a potere.“

„Popórale in lupt'a loru comuna contra absolutismulu austriacu au socotitu cá — mai antaiu de tóte Ungaria sè-si recáscege nedependint'a, apoi magiarii se vor ingrigi de asigurarea ei prin indestulirea natiionalitatiloru. Aci s'au insielatu.“

„Barbatii de la potere nu mai considera desvoltarea ca o intrebare de *constitutiune*, cá de *potere*.“

„Cu acést'a esperiintia trebue sè ni tragemu socotéla.“

„In acést'a situatiune imprejurárele fapetece trebue sè dictodie partitei natiionale tienutu sa. Ar fi lucru nesocotitu a dá poterii de statu ocaasiune, cá sè-si cerce fortiele. D'alta parte a continuá o politica constitutiionale de totu activa — acolo unde positiunile sunt diametralmente opuse, asemenea nu póte fi indicatu.“

„In astfeliu de casuri natiunile mai tari se arunca pe terenulu passivitatei si astépta constelatiuni politice mai bune. Asiá s'au portatu magiarii facia de *Viena*; asiá lucru celii in timpul mai nou. Dar — este fórte dubu, déca politic'a passivitatei póte se fie oportuna pentru popórale mai nice. . . . .“

„Dóra pentru popórale mai nice, pre cum este celu serbescu si celu romanescu in Ungaria, de cátu cea *passiva*, va fi mai oportuna politic'a *expectativa*, carea tiene mediloculu intre politic'a *activitatii* si *passivitatii*, si cárei activitátea i este numai medilocu spro luminare si care deci partecipa la Diet'a numai — pentru cá *din casu in casu sè-si marchéde* pusetiunea si sè arete opiniunei publice din *Europa* semne de vietia si pretensiunile sale *juste*, astfeliu stricandu moralminte contrariloru sei.“

„Timpurile sunt fórte grele si critice, dar — din norocire, ele nu potu sè mai tiena multu. Trebue sè se ivéseca constelatiuni, cari vor schimbá starea lucrurilor. Politicii magiari au scapatu timpul d'a-si cauta in multia-

mirea naționalităților cea mai firmă bas'a și garanția a viitoriului patriei noastre. Aceasta ocaziune cu greu va mai reveni, căci n' nerezăderea a preocupată spiritele în cea mai mare măsură.... Si aei este celu mai mare periclu pentru Ungaria. Ungaria a perdutu puterea, pre care o avea în sine însăși, și care i-a ascurat prin seeli autonomi'a și neclendintia."

"Hazardarea viitoriului Ungariei nu va fi vin'a noastră."

"Pentru acuma noi asteptandu acea ce cursulu naturale alu lucrurilor trebuie să aduca cu sine, n'avemu de cătu a cășcă; de perdutu nemi'a. Timpulu nostru de buna sēma va veni!"

În fine dlu *Politu* admonēdia pro Serbi la acea admirabilă armonia ce au susținut'o cu ocaziunea alegerii sale, precum și la acea buna întielegere cu frătesculu poporu romanu, "care buna-întielegere nici candu sē nu se tulbură, ci la ori ce ocaziune sē se dovēdeșca, spre binele ambeloru națiuni," doreșce ca barbatulu ce la viitoră Dieta va reprezintă maretiulu cercu alu *Panciovei*, sē dovōlte o a. tivitatu mai mare și mai folositor'ia de cătu densulu.

"Dēca plausōrile și dorințiele granțierilor nu se voru deslegă nici la viitor'a Dieta; dēca peste totu grelele împrejurări în cari ne aflāmu — voru tienē și mai de parte, granțierii aduca-si aminte de istoria trecutulu, aduca-si a minte, cā au trairu timpulu mai grele și mai periculōșe, forā sē fie scapatu cu anim'a, sē fie desperatu de viitoriu; aduca-si aminte de dicāl'a popōraloru ce au putere de viētia: „*Cine scia suferi, se va mantui!*”

Dlu *Dr. Politu*, dupa plecarea sa și înteresele sale private, precum se vede, nu mai doreșce a candidā la Diet'a magiara; însă la serbi — în casu de mare necesitate — fie-cine si-supune voi'a și plecarea sa—sentinției comāndei naționale.

Dlu *Politu* s'a sprimatu peste totu în conformitate cu ideile și parorile ce ocașionalminte s'au manifestatu și în clubulu partitiei naționale de la Dieta; totmai însă în privinț'a tinentei facia de Diet'a viitor'a și de alegerile pentru acea, cpiniunea emisa de elu difere, și difere specialminte de a d-lui *Dr. Militiciu*, de unde acest'a și observa totu în acelu nru alu *Zastavei*, cā — are sē-si face reflecșiunile sale.

Așteptāmu și — vomu luā notitia și de acelea.

Budapesta, în 2 iunie n. 1875.

Meritu sē luāmu cunoscinț'a și despre acest'a aparitiune.

Disputele, ce avura locu întru deputatii naționali și guvernulu magiara în cele din urma dile ale D-etei trecute, specialminte asupra interelatiunilor lui *Babesiu*, *Militiciu* și *Stanoscu*, în unelu foi din Germania aflara rosunetu și apretiuirea cuvenita. Numimu dintre aceste foi cu satisfactiune pre — cea mai latita foia germana „*Allg. Augsb. Z.*” și pre organulu partitiei celei mai mari naționale, „*Nat. Z.*”

Ambele înfrāra cătu se pōte de respectu naționalitātii și nemorală magiara facia de naționalitāti, ēr anume „*N. Z.*” terminā cu a pronunț'ia de a dreptulu cā:

„Germania și condiționēdia simpatia ce are sē dovēdeșca facia de Ungariu — de acea împrejurare, cā națiunea magiara sē se pōrte facia de naționalitātile nemagiare cu cuvenita consideratiune și sē nu tinda ale magiarișca cu sibi!”

Acēșca declarațiune, resp. ameninț'are a consternatu pre unii dom'i, și — cei dela „*Közérdek*” iute și-lusra refugulu la dōne mîntiune mari: *antaiu* — la frumōșele legi și drepturi ce au naționalitātile în Ungaria, cu nici unde în alta țiera; a dōn'a la — afirmarea cā: *națiunea magiara este faptorele principālu* în monarhia, de care duci Germania are mare trebuinț'a, și asiā dāra este detōria sē-lu apere!

Observāmu simplu: *antaiu*, cā legile și drepturile naționalitātiloru în Ungaria sunt — cătu se pōte de māsere, dar — nici asiā cum sunt, nu se respecta de felu de domāni magiari, ci au devenitu *mintiune publice*; a dōn'a, cā națiunea magiara — ce e dreptu, este *faptore puternicu*, dar nu numai prin ale sale *cinci milioane* de suflete genetice, ci chiar prin cele *diace milioane* de nemagiare, pre cătu acest'a nu vor fi vatemati și instrainati!

Aradu în 14/28 maiu 1875.

Vinu a ve rogā, on. Redactiune, sē binevoiti a luā — mēcar numai cătu de scurta notitia despre acea, cā ieri, joi, mai tōtă d'ia sē tienti consistoriu plenariu, cu care ocaziune se decisera multe obiecte de cea mai

mare însemnătate pentru biseric'a noastră droptmaritoria.

La primul locu între aceste obiecte merita amintire măsurile ce s'au luatu, pentru începerea forā intardiare a odificārii institutulu *pedagogicu-teologicu de siesse clāssi*, astfelu încētu pe tōmna sē fie gāt'a, cā înca cu anul scolasticu 1875/6 sē pōta intrā în viētia.

Nu s'a pututu aflā sub sōre mai demnu, mai marotiu monumentu pentru marcarea anulului de alegere și de intrare în funcțiune a Episcopulu *Ioane Metianu*, decātu prin redicarea și deschiderea amentitulu institutu naționale de cultura.

Paralelu cu dispozițiunile luato pentru începerea odificārii institutulu morita a fi amentita alegerea dlu *Hansa* de profesore la teologia din Aradu. Nōme concurinti au fost pentru postulu ce s'a anunțiatu prin concursu și între acest'ia cei mai multi cu buna, ba chiar laudabile calificatiune; dar documentele produse de dlu *Hansa* — întreceau de parte pre tōte colclalte. Dsa pre langa acea cā avea testimoniū de maturitate cu peclirție, și asemenea și de teologia și despre osamenulu de calificatiune, totu cu preclintia, apoi mai este și juristu absolutu cu patru cursuri, și înca cu dōne *essamino* de statu, totu cu calculi eminiinti. Si asiā credu cā prin alegerea sa, diecesca Aradului, și biseric'a noastră peste totu, a facutu cea mai buna achisițiune.

Cu ocaziunea acesteia ședinție plenarie s'a decisu și asupra alegerii de protopresbiteru în tractulu *Buteniloru*, unde mai tōte voturile intruni dlu *Gurbanu*, protopopulu de pana acuma alu *Ionopoli*. Acestu d. protopresbiteru, desē înca tenceru de ani, este unulu d'o cultura prē frumōșă, numai sē nu-si îngrope cumva talantulu în pamentu, dupa-cum s'au cum dedatu a face barbatiū nostri, candu se muta mai departe prin provincia.

În fine mai am sē insomnu, cā totu cu acēșca ocașune s'au facutu dispozițiunile necesari pentru esecutarea conclusulu sinodulu eparchiale de estu tîmpu, în privinț'a sistērii foiei „*Lumina*” din lips'a de destula spriginire.

Autoritatea diecesana si-a pusu tōte silințiele a susțienē și propagā acēșca foia, salutata de noi la infintiară ei cu atāt'a caldura; dar — indesiortu; nici o foia publicistica nu se pōte susțienē cu puterea, dēca ea prin cupriusulu ei nu va fi în stare a-si ocupā spirite și terenu. — În loculu *Luminei* alta foia nu s'a numitu cu caracteru oficialu pentru Diecesă, ci organele respective se voru avisā, a-si tramite tōte comunicatiunile și publicitiunile la foia cea mai respandita și cetita, unde acelea se publicāu mai înainte de infintiară *Luminei*. Publiculu scia, cā acea foia este „*Albina*.”

Baia-de-Crisiu, (cott. Zarandu) la 25 maiu 1875.

(O ședinția memorabilă și de mare importanția a reprezentantiei cottului Zarandu.)

Conformu ordinațiunei ministrulu de finanție, reprezentanti'a Comitatulu s'a conchiamatu în ședinția straordenaria pe 18 l. c. pentru ea în întielesulu articulu de lege VII. 1875: sē alēga comisiunea catastrale, și anume: unu presiedinte, 15 membrii ordinari și 15 membrii suplenti. Despre acēșca s'a încunoscințiatu și comitele supremu *Höszler*, care erā la Pesta; elu înse respunse, cā pe 18 l. c. nu pōte veni a casa, deci sē se amone ședinții a pe 24 l. c. Cā nu cumva ēra sē dica contrarii nostri cā suntemu renitenti, ședinții dupa cum a doritu comitele s'a și amenatu.

În 22 l. c. demanētia a sositu comitele supremu acasa, și delocu în 23 se și rosfirara diverse sciri triste. Anume unii voiāu a scī, cā comitele ar av ē instructiune dela dlu ministru *Tisza*, cā la noi chiar în contra legii și ordinațiunei ministrulu de finanție sē nu lase a-se face alegeri conformu legii, ci sē denumēșca densulu pe presiedinte și membrii comisiunei catastrali; alții ēra voiāu a scī, cā comitele prin membrii denumiti de densulu în comisiunea candidatoriā va suci treb'u, cā precum la postulu de presiedinte asiā și la posturile membriloru comisiunei sē se candidedi numai cāte unu singuru individuu, firesce — la tōte și osturile numai acelu unicu individuu, pe care-lu voiesce DSA, și în casu candu comitetulu nu va voi a cunōșce sēu a primi pe acesti membrii de alesii sei, DSA îi va denumi totu pe acest'ia!

Marturisimū, cā noi n'am voitu a dā credimentu acēștoru faime, sciindu cā paua acū în fa'ia comitetulu dlu comite a observatu legea; dar apoi cu atāt'a mai pucinu am voitu a crede cā va cercā sē calce leg-a acuma, dupa ce a fost la Pesta și probabilminte s'a invertitu în sferelu guvernulu care se numesce pe sine guvernulu liberalu și care în ordinațiunea sa — ce o tramise sub 2 martie a. e.,

nr. 772 prs. tuturor municipieloru — întonēdia cā este resolutu a tienē strictu legile și a face a se observā și prin alții.

În presupunerile noastre înse ne însielaramu amarū. În 24 nainte de amēdia-di, deschidēndu-se ședinția și dāndu-se cetire ordinațiunei ministrulu de finanție din 15 apr. nr. 18168, — prin carea se impune repesentantiei, cā prin întervenirea comisiunei candidatoriā sē alēga unu presiedinte, 15 membrii ordinari și 15 suplenti în comisiunea catastrale — la convocarea comitelu reprezentanti'a si-a alesu 3 membrii și comitele din partea s'a înca a denumitu 3 membrii în acēșca comisiunea candidatoriā. Dupā acea se suspinse ședinția și comisiunea candidatoriā — în frunte cu comitele cā presiedintele acesteia—s'a retrāsu pentru a efēptu conformu legii candidatur'a la tōte posturile. Peste 2 ore comitele cu comisiunea candidatoriā, venidu în sal'a ședințieloru și deschidēndu-se ședinția, comitele aduce la cunoscinț'a reprezentantiei, cā comisiunea candidatoriā, respective cei trei membri numiti de comite, la postulu de presiedinte n'a candidat, de cătu numai unu individuu anume pe *Ribiczey Ferencz*.

La audirea acesteia procedurē contrarie legii — maioritatea reprezentantiei s'a tulburatu și amaritu, și acēșca foradelege fū combatuta cu legea și ordinațiunea ministrulu de finanție în mana. Tōte argumentele înse fura în daru, cāci comitele dechiarā cā — dupa ce trei membrii candidara numai unu individuu de presiedinte, ēr la estia sē alaturā și elu cā presiedinte a comisiunii candidatoriē — reprezentanti'a nu pōte sē alēga numai pre celu candidatuu, pe *Ribiczey Ferencz*.

Facia de astea, la propunerea protonotariulu *Borlea*, reprezentanti'a luā urmatori'a decisiune:

„Cu privire, cā conformu §-lui 26 din legea catastrale, alegerea presiedintelui, a membriloru ordinari și suplenti se ordina a-se efēptu din partea reprezentantiei cu întervenirea comisiunei candidatoriē; cu privire, cā comisiunea candidatoriē — abatēndu-se atāt'u dela usu și practic'a de pana acū, cătu și dela lege și propriamente dela §-lu 68 art. de lege XLII: 1870, — candidā numai unu individuu, desi în acestu comitatu se afla mai multi individi apti spre a cōrespunde dupa lege acesteia statiuni, prin urmare reprezentanti'a comitatulu pōte sē-si efērcite dreptulu seu de alegere conformu legii, potēndu-se pune în candidare mai multi individi —

„Comisiunea candidatoriā sē indruma, cā — retrāgendu-se de nou — sē candidedi la acēșca statiune în întielesulu legii 3 individi, punēndu astfelu reprezentanti'a municipala în pozițiunea legală, cā — tienēndu la legea catastrale și la inaltulu intimatu a ministerulu de finanție din 15 aprilu a. e. nr. 18168 — acele sē le pōta esecutā și propriamente sē face a-se esecutā, ceca-ce maioritatea reprezentantiei a acestui comitatu nu numai cā voiesce, ci doreșce chiar.”

Dupā ce acēșca decisiune se primī de maioritate și se enunț'ia prin comitele supremu, acēșca propune cā ședinția sē se închiale cu atāt'a, ēr în 25 maiu sē se continue. Acēșca propunere de amenare a ședinției pe alta di avea de scopu îndepartarea reprezentantiloru din provincia — cā unii ce-su ocupati acū cu economi'a de campu, și asiā ajungerea în maioritate a magiariiloru ce parteneau pre comitele supremu; de acea propunerea și fū combatutu de protonotariulu districtuale. Argumentele estuia atinse pe frātii magiari chiar unde îi dorea mai tare și de acea minoritatea magiara începū a sberā și a clasā argumentele protonotariulu de acițiari —

Sberetole de cucuveica a magiariiloru înse nu ajutara nemica, cāci protonotariulu li spuse, cā Romanii nu se vor departā ori pe cāte dile s'ar am enā continuarea ședinției, ci vor stā facia și vor luptā pentru drepturile lorū cu armele legii și moralitātii.

În urma sō decide, cā ședinția sē se continue în acēștasi di, 24 l. c. dupā amēdiadi.

Continuāndu-se ședinția dupā amēdiadi la 4 ore, comitele supremu cā presiedintele comisiunei candidatoriē aduce la cunoscinț'a reprezentantiei, cā comisiunea candidatoriā, — anume cei 3 membrii denumiti de densulu — cu delaturarea conclusulu ce-lu luā reprezentanti'a înainte de amēdiadi, și acuma a candidatuu numai totu pe unu individuu și anume totu pe *Ribiczey Ferencz*; de i dupā ce la acēșca candidare se alaturā cā presiedinte și elu, (comitele supremu,) provōca reprezentanti'a

sē-lu primēșca de presiedinte pe *Ribiczey Ferencz*, nefinduu altu candidatuu.

Întielegēndu și audindu membrii reprezentantiei acēșca foradelege și insulta, se tulburara amarū și din mai multe partii se audiā voci ce se potu scōte numai din sufletele maltratate pana la desperare. Cu greu se fa-ū linisce, în urm'a careia acēșca procedurā ne legala și insultare se combatuta aspru și forā crutiare de catra mai multi membrii romani; ēr dup'aceea reprezentanti'a la propunerea protonotariulu luā urmatoriulu concludu:

„Reprezentanti'a nici de ast'a-data nu primēșce candidarea ne legala de unu individuu, și dupā ce cei trei membri, numiti în comisiunea candidatoriā de catra comitele supremu, în contra conclusulu reprezentantiei, luatu cu maioritate de voturi înainte de amēdia-di, și acumu s'au delaturatu pe langa candidarea numai a unu individuu — care procedere venidu în colisiune nu numai cu acumu amintitulu Concludu, ci și cu însăși legea, — comitele supremu se invita a numi alti membrii în comisiunea candidatoriā, și a efēptu concludulu reprezentantiei celu de înainte de amēdiadi.”

Dupā acestu concludu, comitele *Höszler* dechiarā cā densulu nu numesce, și nu pōte numi alti membrii în comisiunea candidatoriā, și asiā dupā ce reprezentanti'a nu primī de presiedinte pe fortiatulu și favorituluu seu *Ribiczey Ferencz*, Dsa se mai dechiarā, cā se afla în dreptu de a denumi pe presiedintele și pe membrii comisiunei catastrali, și și începū denumirea în urmatoriulu tipu: „*de presiedinte denumescu pe—Ribiczey*,” dar nu potū esprime numele întregu alu favoritului, cāci vice-comitele *Hodosiu* se aradica și cu voce înalta protestēdia serbatoresce în contra procedurii ne legali, și basatu pe lege și pe ordinațiunea ministrulu de finanție arēta reprezentantiei și comitelui, cā acēșca n'are dreptu de a denumi, dupā ce denumirea ar avē locu numai candu reprezentanti'a nu ar voi sē alēga.

Acēșca dechiaratiune a vice-comitelui o primescu membrii romani toti de a lorū și o redica la valōre de concludu.

Dar totu îndaru, cāci comitele *Höszler* de nou se dechiarā, cā de protestatu pōte reprezentanti'a protestā, dār densulu totu puredede la denumiri.

La astufeliu de nelegalitate apoi membrii romani, cari orau și suntu în mare maioritate absolută, voira cu totii sē parasēșca sal'a ședinției și se și redicara, protestāndu în contra fortiei și nelegalitātii, — înse protonotariulu îi roga sē remana și mai departe la lupta și cu armele legii și moralei sē lupte și mai departe în contra fortiei și nelegalitātiloru. Acēșca se și templā și apoi dupā o aspra combatere a procederōi comitelui, protonotariulu a propusu și reprezentanti'a a primitu urmatoriulu concludu:

„Cu privire cā 3 membrii din comisiunea candidatoriā, în contra conclusulu luatu înainte de amēditu la nr. 27., — carele asemene este obligatoriu pentru fie-care membruu alu reprezentantiei, și prin care comisiunea candidatoriā a fostu îndrumata, cā conformu legii catastrali și a ordinațiunei ministrulu de finanție din 15 aprilu a. e. nr. 18168 sē pune în candidare 3 individi, pentru cā sē se pota face alegerea presiedintelui și a membriloru comisiunei în întielesulu legii — și de asta-data pentru presiedinti'a comisiunei totu numai unu singuru individuu au pusu în candidare și prin acestu actu pentru asta-data au facutu imposibile esecutarea legii catastrali și a desu citatei ordinațiunei ministeriali; — dupāce mai departe maioritatea reprezentantiei dechiarā cu solemnitate, cā este aplicata din totu adinsulu a observā legea catastrale și ordinațiunea ministeriale și a alege conformu legii, numai cătu comisiunea candidatoriā sē nu face imposibile alegerea, ci conformu legii sē pune în candidare mai multi individi, dar nu numai unulu, — cāci a alege dintr'unu individuu este absurditate, și ast'a nu ar fi o alegere, ci o denumire; dupā ce denumirea numai în acelu casu ar avē locu, dēca reprezentanti'a comitatulu n'ar voi a alege, dar precum s'a atinse și mai susu — maioritatea reprezentantiei în întielesulu legii nu numai cā voiesce a alege și a observā legea și ordinațiunea ministeriale, ci doreșce chiar

„Sē se decida cā ministerulu — pe langa substernerea protocolulu reprezentantiei la ministerulu respectivu, sē fie rogatu, cā — încētu comisiunea candidatoriā conformu legii și a prassei ce se observa în tōtă țiera este datōre a propune pentru fie-care statiune 3 individi — sē binevoiesca a îndrumā comisiunea candidatoriā a reprezentantiei acestui comitatu pe calea comitelui su-

premu, să observe legile și practica din țara și a susținut reprezentanții a acestui comitat în dreptul său legal — precum despre această spre acomodare a incunosciență și pe reprezentanții acestui comitat; era cauză prezenta până la sosirea înaltei dispoziții, comitele supremu s'au ținut în suspen. o. —

Protonotariul după asta propunere rogă pe comite să se declare de va mai persiste la denumire și după ce s'ar primi această propunere, căci atunci are să mai facă o propunere; la ce comitele — după ce enunță primirea propunerii protonotariului — răspunde că abată de la denumire până ce va decide guvernul asupra concluderii lui.

Cu atât a se închise asta, s'au ținut în discuție probe eclatante despre existența de dreptate și legalitate magiara.

În această adunare de mare însemnatate și memorabilă, mai toți Români de frunte au participat cu vorbiri escelente și argaminte nere tornabile, și adesea vorbira: vicecomitele și protonotariul, adv. G. Secula și T. Popu, protopopul I. Groza, ases. orf. I. Simionasiu, N. Hentiu iun. etc. Români stăteau neclintiti la lupta, foră a fi pasesitu care-va să aședintielor.

Magiarii înca au participat în număr precum n'au mai fost altădată; vorbira însoțit și forte sarbedu, firesce în lipsa de argumente.

Observu înse că între magiari oră și unu virilistă ce nu mai fă la ședință pan'ac, ba votara cu ei și de cei ce n'au votu. În urma însemnu, că favoritul fortiatu nu numai n'are încredere publică, dar n'are nici proprietate, două calități ce le cere legea și ordinațiunea ministrului!!

Acestea află de lipsa a le atinge ca caracteristică pre langa procedur'a cea necalificabile a comitelui și celor trei din comis. candidaturie.

Reprezentanții a comitatului facia de acesta a cerutu ajutorul guvernului în contra fortiei și nelegalității și asupririi, arotandu nelegalitatea ne mai pomenita a comisiei candidaturie și a comitelui supremu precum la ministrul de interne asiă și la celu de finanție, și provocandu-se pe ordinațiunea întregului ministeriu din 2 martie a. c. Nr. 772., prin carea s'a declarat în întregul ministeriu că guvernul va să țină legile și va vigila ca tot să se țină, precum și că elu stima și va stimă totu-de a un'a drepturile nu numai a auctorităților, ci și a individelor.

Legea, ordinațiunea ministrului de finanție în acestu obiectu este forte clară. Dacă este deci în guvern vointia d'a susținé legile, a nemici nelegalitățile și fortiele: atunci ei se dă ocașiune la plansorea noastră asupra acestei procedur'ile nelegale a comitelui Hőszler — care ca comite supremu e denumitu de Maiestatea Sa ca pazitoriul legilor, și asiă are detorința strictă a susținé și a stimă legile sancționate de Maiestate!!

Ca de închiare însemnu, că aședint de la unu magiaru ce se crede a fi bino informatu, cumca cele petrecute la 24 l. c. în reprezentanția au urmat după unu decisu luat în Budapesta; și asiă totă ostenețea reprezentanției ar fi deci în daru.

Fia înso cum va fi; membrii reprezentiei comitetului prin procedur'a lor din 24 l. c. si-au facutu detorința de cetățieni și de romani. Dacă guvernul ce se numesce pe sine liberale și dlu ministru Tisza — care de repetite ori a declarat, că este resolutu a ținé legile și a silii ca tot să se țină strictu și a declarat că va susținé dreptul de autonomia a municipielor — totuși va sancționa astufeliu de nelegalitate ne mai pomenita: atunci vom seî cum trebuie aprotiuite manifestările domnilor magiari dela potere, și după acestea ne vom acomoda și noi! —

Ilie.

Gratz, în mai 1875.

(Serbarea festiva a dilei de 3/15 maiu. — Societatea literară „Sentinel'a romana” va reînvi.) Memorabil'a d'ina de 3/15 maiu s'a serbatu și asta data de junimea romana din Gratz. Festivitatea a avut locu în spațiosă sala a unei ospetarie afora de orasiu la pôlele pitorescilor munti, ce înconjura frumôsă vale Gratiara. Inceputul o'sa facutu prin o vorbire, corespondentăria o'asiunei, a presiedintelui M. Cioranu, și apoi s'a pasitu la executarea programei. Tehniculu I. Crisanu a

ținutu unu discursu, descriindu cu coloru viue suferințele Romanului din trecut, candu cu palosulu în mana a trebuit să se apore existința contra ordelora barbare ce-lu încunjurau. Astfelu ajungandu la evenimentele dela 1848, a vorbitu cu caldura despre testamentulu politiu alu Romanilor des arpatini, despre adunarea de pe „Campulu libertății” și în fine recunoscendu și laudandu meritele acoloru bravi barbati, cari s'au luptatu cu cuventulu și cu armă pentru libertatea și egalitatea Romanilor. — Tehniculu A. Diaconu, a disertatu despre „Missiunea junimii romane”, arotandu terense, pre cari ar poté lucră junimea studiō a cu mai multu succesu, întru regenerarea poporului romanu, și realizarea marilor probleme natiunale, desfășurandu o Programă de acțiune pentru a esta junime.

S'au executatu apoi cântări în choru și solo, pre un și declamațiun, și în fine s'au ținutu numeroșe teaste întru onōra barbatiloru bimenoriatii ai natiunii, și întru memoria celoru trecuti dejă în imperiulu umbrelor; astfelu dezvoltandu tinerimea noastră celu mai puru sentiu de iubire și aderința cătra natiune și cătra barbatii ce se luptă pentru densă, și pre de alta parte, cea mai adunecă ună contra acoloru tirani și tradatori romani și nōromani cari îi ataca condițiunile de viață.

Cu această ocașiune mi-au libertatea d'a vi reportă, cumcă fostii membri ai societății literare „Sentinel'a romana”, — care societate înca este între cele 17 suspinse pentru demonstrațiunile în contra lui Don Alfonso, au recursu dejă la ministeriulu de interne pentru recăsigarea dreptului de a-si continuă activitatea, deora-ce societatea romana nu s'a mesteccatu nici cătu de puțin în numita afacere și s'a suspinsu fara ca să fie fostu mai antaiu examinata. Cercetarea lucrului va documentă deplină nevinovată a societății noastre. Sperăm deci cu pozitivitate, că în celu mai scurtu timpu „Sentinel'a romana” si-va reincepe activitatea.

Stimabilo Redacțiunii a diareloru romane și franceze, cari au binevoitu a onōra societatea cu trimiterea a câte unu esemplariu din pretiutele lor foi, ar deobligă multu pre junimo, deca vor continuă expedarea foiloru totu sub adresa de pana acuma. —

Uzdin în 17 maiu 1875 st. v.

Din'a santului Georgiu, carele e totu doada și patronulu bisericii noastre, ni-a adusu o rara bucuria, precum n'amu mai avutu în comun'a noastră, asiă dicendu decandu este.

Calatoriindu adesea tinerulu actoria romanu din Transilvania, I. C. Lugosiu, prin părțile banatice, a venit decațra Torontulu mare și la noi, ouorandu-ne cu câte-va reprezentatiuni teatrale. În ser'a de 23 aprilu s. v. a jucat următoarele piese: „Ciobanulu, Madam'a Chiriția, Van Ralibenberg, Vladutiu-mamei și Ostasiulu romanu”, și ser'a a două a jucat: „Vragitōra, Loreulu gardistu”, și la dorința publică a repetatu din ser'a cea d'atatu înca odată: „Madam'a Chiriția și Ciobanulu”. Tote aceste piese le-a executat tinerulu actoriu cu succesulu celu mai bunu, încât și strainii lu-aplaudau și i laudara zelulu și talentulu lui.

De la noi a plecatu spre Satulu-nou și de acolo spre Panciova, unde aude că înca fii spriginitu de romani de acolo, precum și de o mare inteligința serba, jucandu și pe aicia unele piese, în care — după cum ni spune diariulu serbescu „Pancevat” — a satisfăcutu pre publiculu romanu, cătu și pre celu serbescu, și de aci acestu diariu se și grabi a laudă pre tinerulu nostru artistu. Din Panciova erasi a plecatu spre Satulu-nou, de unde n'am mai auditu nimicu despre densulu.

Vinu aci a sprime în numele mai multora multiamit'a facia de dlu Lugosiu, căci pre langa tōte obstacelle ce i puse stepanirea în unele părți, totuși nu se descuregiă a caletori printre fratii sei din tōte părțile, esserciandu prin artea sa multa influința binefacțoria asupra poporului nostru. Er pe fratii romani din tōte părțile îi conjuru întru interesu nostru comunu să nu întârda a sprigini pre acestu fii talentatu ala natiunii nostre întru perfectiunarea artei teatrale. Teatrulu este o scola ferte eficace și de aceea trebuie să ne îngrijim — pana la crescerea fondulu ce adunăm pentru înființarea unui atare — să avem și persoane calificate pentru bina; această înse ce se areta aplecată a perfectiună această arte și ni dau probe despre talentulu lor. Unu atare individă e și dlu Lugosiu pe care să ni lu țina Ddieu, er noi să grabim a-lu sprigini în tōte părțile. — N. O.

Iancabidu, 5 maiu 1875.

(Desluciri rectificatōrie.) Subscrișulu fiindu ocupatu cu afacere de urgiția, abiă acuma s'au în stare a dă răspunsu la articolulu aparutu în „Albina” nr. 95 din anulu trecut, și subsemnatu cu — „Poporeanulu”, în care articulu se dice că ar fi auditu dela Iancabidiant plausori, cumcă scola li e declarată de comunole; banii bisericii ar fi defraudati prin preotulu lor; er biserică de 25 ani n'au; și

— pentru tōte acestea vin'a ar cadă pe preotulu, docintelu, protopopulu și în urma — și pre Consistoriu!

Aceste tōte paru lacrimo de crocodilu. Nici scola nu e comunale, nici macar unu cruceru din banii bisericii defraudati; ci — s'au luat mesuru din preacutiune, spre a feri banii bisericii de perilitare.

Spre luntă înca causei e de lipsa a scii, că Comitetulu parochial e compusu mai totu din acci individi, din cari e compusa și Reprezentanti'a comunale; aceștia sunt între sine afini, legali și nelegali, în majoritate absoluta, între cari și trei cassari casati și dintre acestia doi sunt și tutori la biserică. Cassarii înca nu si-au depuratu vr'o data socotile comunale; rōndu, ei pe la 2—4 ani, pe candu poporulu nu si mai aduce aminte de cele petrecute; astfelu cassarii usioru si-dau socotilepoporului, portandu frica numai de preotu.

Corespondintelu „Poporeanu” e unu docintu cu unu frate preparandu, dintre cari nici unulu n'au potutu ocupă stat unca docentale din Iancabidu; de aceea isbesce în mine ca inspectorulu de scōle, în V. Consistoriu și în do intelu actualu Silviu Mera, carele posedie tōte condițiunile unui calificatu și onestu docinte spre onōra corporatiunii sale docentale. *)

Tutorulu bis. T. I. de doi ani înca nici obligatiunea de 20 fl. n'a dat'o pentru pamentulu înarendatu! L. B. ca tutoru și cassariu, înca din a. 1870 traganedă a dă obligatiune de 224 fl. despre banii încassati de elu, scusandu-se — că e tēca, că e punga. Banii bis. sub nici unu pretestu n'are dreptu a-ii instraiă cine-va, și totuși acesti tutori au atât'ă insolentia, de ei se scōla ca accusatori contra mea, pe candu pretinsii bani bis. se afla în casa de pastrare nr. libelului 11, foi'a 5, în suma 550 fl. și nici candu n'au fostu perilitati, pe cum sunt perilitati cei imprumutati 1252 fl. la comuna, și prin abusu de doue ori repartiti pe biē'a comuna, pe carea ei cu atât'ă veomentia se facu a o deplange cu lacrimi de crocodilu!

Biserica nici candu Iancabidantii n'au avutu. Birtulu celu mare din sat, ziditu din varulu și caramidă destinata biseriei, care stă ca o statuă, spre batjocur'a comuniei, în oteru documentandu prost'ia. nepriceperea și neascultarea satului, care — totu deaun'a a alesu de Antistia nosce proletari și pitogari, în urma cersatori! Apoi cum ei să porte grige de satu?!

Da; — Antistia a declarat scola de comunale, d'n cugetulu că stepanirea politica se inchida din oculi la essaminarea socotiloru comunali; — poporulu însă la asiă ceva nici candu nu si-a datu consensulu seu. Acesta comedia în mineatura e decopiata din Toraculu-micu, unde Antistia de a colo nainte cu 10 ani, voindu a-si astupă crimele, butea tob'a prin satu să se unesă cu totii etc. etc. apoi se fură lad'a satului; în urma se termină comedia cu depunerea și înarocșarea actorilor.

Voi voiți a schimbă numele scōlei vōstre?

„Numele copila dēca ti-lu vei dă,

Nici o lună intrēga nu-lu poti cumperă!”

Voiți a lasă pe straini în santuariulu vōstru?

„Este lunecosa lumea din straini,
La totu pasulu cauta, căci pasiesci pe spini.”
(Deis.)

Onorata Antistia dēca voiesce binele comuniei, de ce lasă a se rumpe din islasulu comuniei 30 jugere acum 10 ani? și de ce acum nu cauta pe cale legale a le recăsigă în folosulu comuniei? Ah le-ar cauti, dēca nu li-ar stă în cale daraburile de pamentu, înarendate, — ca la vulpe osulu în gutu. — Apoi acesti omeni mai au cutesarea d'a se laudă, că doresc binele comuniei și a natiunii, pre candu ei înca de acuma si-au vendutu contrariiloru voturile de la alegerea viitoria.

Ioane Popoviciu, parochu.

Varietati.

(Sinodulu archidieceșanu gr. or. de Alba Iulia) prin cereularulu Esc. sale parintolui metropolitu Dr. Vancea este convocatu pe din'a de 4/16 iuniu în Blasiu, avendu a constă din 36 deputati, 12 preotiesci, deadroptulu alegendi, și 24 mireni, prin delegatii comunelora alegendi. — Numai cu curagiū nainto, și — Ddieu va ajută. —

† (Necrologu.) Ioanu Danu, parochu în Zornesti, si-a datu sufletulu în man'a creatorelui, în 24 maiu st. nou, după unu morbu îndelungatu, în etate aprope de 60 ani; — Biserica și natiunea perdiundu în elu pe unu barbatu plinu de zel și de eruditiune și pe unu mecenat devotatu binelui publicu. Elu si-a manifestatu valoarea înca ca preotu în Saco'e în decursu de 10 ani, unde a lucratu cu neobosința la cultivarea poporului de acolo. Lu-deplangu fiii sei: Ioanu Danu, cler.

*) Potomu să te incredinti amu pre parola, că te insieli, dēca credi acest'a despre corespondintelu nostru. Nu este docinte, nici barbatu care ambla după vr'o aplicare pe acolo. Red.

abs. și alesu parochu în Resnovu, Vasiliu Danu practicante la tabl'a reg. din M. Varsahieiu, Iuliu Danu juristu în Sibiu, precumu și nenumeratele rudeni și ne numerati amici și conosciuti, cu întregu poporulu. — Fie-i tiorin'a usiora și memoria binecventata! —

(Tinerimea romana din Munichiu în Bavaria) s'a intrunit în o societate sub numelu „Unirea”, cu scopulu de a-se perfectiună în limb'a și literatur'a maternă și a-si cultivă și consolidă sentimentele natiunale. — Salutăm din anima sincera pe fratii ce s'instraine-tate sciu a se îngriji de a-si satisfacē sacreloru detorințe de fii ai poporului romanu. Dorim înse și aflăm de lipsa, ca societățile studintiloru nostri de pretutindenea să nu mai întârda a se pune în corespundințe continue și asiă a pune base la o acțiune comună pentru înaintarea intereselora romane. În unire o potere! —

Nr. 4. 1875.

subc. desp. VI.

Convocare.

De ora-ce din lipsa de membri nu s'a potutu ținé adunarea generală a departimentului VI. alu Asociatiunii transilvane pentru literatur'a și cultur'a poporului romanu, convocata în opidulu Iliu-Muresiana, pre 17/29 aprilu a. c. în tonōra concludului subcomitetulu departimentului, adusu în ședința de 19 aprilu/1. maiu 1875, subscrișii si-iau voi'a a conchiamă adunarea generală a departimentului VI. în opidulu Deva pre div'a de 3/15 iuniu 1875.

Din ședința subcomitetulu departimentulu VI., ținuta în 19 aprilu/1. maiu 1875, în opidulu Deva.

I. Papiu mp.

direct.

Alessiu Olariu mp.

actuaru.

Din partea onorabilei Directiuni a Institutului „ALBINA” din Sibiu primiramu dilele trecute acestu epistola:

„ALBINA”

Institutulu de creditu și economii.

Nr. 1070.

Sibiu, 19 maiu 1875.

Multu Stimatulu domnu Vincentiu Babesiu, în Budapesta.

Adunarea generală a II. ordinaria a institutulu nostru, ținutu la 30 martiu a. c. în ședința sa din aceea di a destinatu din cot'a menita în sensulu §-lui 69, lit. g) din statute, pentru scopuri de folos comunu, pe sēma „Reuniuniloru de investitori din Ungaria și Banatu” — sum'a de fl. 200. —

Ni permitem deci a Te avisă, ca am espedatu astadi la adresa DTale numit'a suma prin asemnata postale.

Te rogăm a distribu în părți egale acea suma numai între acele Reuniuni de investitori de acolo, cari sunt constituite legalmente pe bas'a statutelor, și a ni trimitte din partea administratiunii acolora recerutele chitanțe de primire.

Cu tōta stim'a

Directiunea institutulu „Albina”

E. Macelariu, mp.

V. Romanu, mp.

Primindu cestiunat'a suma de 200 fl. de ocamdata o vom elocă în casa de pastrare, er în privința impartirii ei între Reuniunile essistinti ale investitoriloru nostri din Ungaria și Banatu ne vom pune în cōntielegorele cu ele incesi — atātu pentru de a constată, cari au să vina în consideratiune, cătu și pentru de a află pozitivamente nrulu membriloru lor. — V. Babesiu.

CONCURSUL.

Pentru vacanța statiuone invetiatorēscă din comun'a Stu-Ianosiu, cottulu Torontalului, protteratulu Versietului, se deschide concursu cu terminu pana la 15 iuniu a. c. st. vechiu.

Emolumintele sunt: salariu în bani de 300 fl. v. a; 20 de fiorini 50 cr. pentru lemne, 6 fl. pausialu pentru scōla și 2 juguri de pamentu aratura, cartiru gratis cu una gradina intervillana. Doritorii de a ocupă această statiuone au a-si tramite recerusele instruite cu tōte documintele necesari — prea on. d. protopopu Ioanu Popoviciu în Mordina per Varadia.

Stu-Ianosiu, în 8 maiu 1875.

2—3 Comitetulu parochialu, în cōntielegore cu dlu protop. tractualu.

„ALBINA”

Institutulu de creditu și de economii din Sibiu,

Cuponulu dela 1. iuliu 1875 alu acțiuniloru institutulu nostru se va rescumpară dela numit'a di în colo la casa institutulu nostru în Sibiu

Cu fl. 8. —

Cuponii suntu a se predă pre langa asemnatiune în ordine numerică.

Sibiu, 29 maiu 1875.

Consiliulu de administratiune.